

Standhouden met vertrouwen

• door Kris Tavenier

Over Jakobus 1

HET THEMA VERZOEKINGEN WAARMEE JAKOBUS ZIJN BRIEF BEGINT IS NU NIET METEEN WAT WIJ ALS VOOR DE HAND LIGGEND Zouden beschouwen. Als we echter denken aan de geadresseerden van zijn brief, dan wordt het al heel wat begrijpelijker. Hij schrijft aan de twaalf stammen in de verstrooiing (Jak. 1:1). Het mag duidelijk zijn dat zijn geadresseerden Joden zijn. Het gaat hier in principe over alle Joden, maar Jakobus zal toch voornamelijk de gelovigen onder hen, zijn broeders zoals hij zijn lezers vijftien keer aanspreekt, hebben willen bereiken. Die geadresseerden bevinden zich in de verstrooiing. Ze leefden dus onder andere heidense volken. Zoals Joden zelden ergens gewent geweest zijn, was dat ook toen niet het geval. Er is geen volk op aarde dat zo verdrukt en vervolgd is geweest als het Joodse volk. Het lijden onder verzoeken was hun dan ook helemaal niet vreemd. In het bijzonder de gelovige Joden hadden het moeilijk aangezien zij bovendien van de zijde van ongelovige Joden te lijden hadden.

Verzoeken van buitenaf (vs. 2-12)

Het in de verstrooiing zijn (Gr. 'diaspora') bracht heel wat gevolgen met zich mee. Ze waren in een leefomgeving waar zij niet thuis hoorden en bovendien niet gewent waren. Met de verzoeken waar Jakobus het in Jak. 1:1-12 over heeft, doelt hij dan ook op allerlei gevolgen die er kunnen zijn omwille van het geloof en op vijandige, aanvallende daden van mensen die je daarom slecht bejegenen. Het overkomt je, dingen worden je aangedaan en je kunt er niet aan ontkomen. Desondanks spoort hij zijn lezers aan om zich te verblijden onder dergelijke omstandigheden (vgl. Fil. 4:4, 1Petr. 1:6-7). Menselijkerwijs valt er geen vreugde te halen uit verzoeken, niemand vindt ze aangenaam. Maar voor het geloof kunnen ze vormend werken en bijdragen tot geestelijke groei

(vs. 3-4). Als we verzoeken die ons overkomen als een vormingsproces voor ons geloof beschouwen, kunnen we er ons geestelijk voordeel mee doen. De verzoeken beproeven ons geloof en ze kweken volharding waardoor wij groeien in geloof. Zo worden wij volwassen in het geloof en leren wij hoe ons te gedragen te midden van verzoeking.

Bidden om wijsheid

Het lijkt er vervolgens op dat Jakobus zomaar op een ander thema, nl. bidden om wijsheid (vs. 5-8), overgaat zonder dat er een verband is met het voorgaande. Dat is echter niet zo, het onderwerp de verzoeken van buitenaf wordt pas afgesloten met vers 12. De vraag is echter: 'wat kun je het beste doen wanneer je in een verzoeking terecht komt en niet weet hoe je

dan volgens Gods gedachten moet handelen?' Het antwoord daarop is bidden om wijsheid. De wijsheid waar Jakobus op doelt is van praktische aard, een wijsheid die ons leert hoe we onder alle omstandigheden God welgevallig kunnen wandelen. Als we God daarom bidden zal Hij antwoord geven want Hij wil graag dat ons geloof zichtbaar wordt onder alle omstandigheden (vs. 5).

We moeten echter vragen in geloof, daarmee bedoelt Jakobus dat we niet zouden twijfelen. Het twijfelen van vs. 6 heeft te maken met het innerlijk verdeeld (lett. dubbelbeziel) zijn van vs. 8. Dat blijkt uit de samenhang van deze verzen als ook uit het Gr. woord 'diakrino' (twijfelen) wat 'verdeeld' betekent (vertaald met 'onderscheid' in Jak. 2:4). Als ons hart verdeeld is, als wij dubbel beziel zijn, dan stellen we ons

niet afhankelijk op van God. Jakobus stoot hier door naar hét kernprobleem van ons hart. We staan met één been in het geloofsleven waarbij we leven voor God en tegelijkertijd met het andere been in de wereld waarbij we leven voor onszelf. Deze gedachte speelt door heel zijn brief heen en wordt in Jak. 4:1-10 openlijk veroordeeld.

Rijkdom

Opnieuw volgt er een nieuw thema, nl. rijkdom (vs. 9-11) en weer lijkt het erop alsof er geen verband is. Jakobus wil echter aangeven dat rijkdom een groot gevaar is omdat het er gemakkelijk toe kan leiden dat we ons niet in gebed afhankelijk van God opstellen. We gaan vertrouwen op onszelf en op alle middelen die we hebben. Daarom spreekt Jakobus over de kleinheid van de mens en over de vergankelijkheid van alle bezit. Kun je daar je vertrouwen op stellen in plaats van op God? Nederigheid en afhankelijkheid van God zijn nodig om stand te houden tijdens verzoeken.

De kroon van leven

Het onderwerp wordt afgesloten met een zaligspreking (vs. 12, vgl. Jak. 5:11). Het lijkt erop dat Jakobus nu heel het aardse leven als een strijd, een beproeving van het geloof, ziet. Als we die doorstaan blijkt daaruit dat wij God werkelijk liefhebben. Onze liefde voor God wordt zelfs in het bijzonder tijdens verzoeken bewezen. Dan wacht ons de kroon van leven (vgl. Op. 2:10).

Jakobus doet wellicht op een lauwerkrans zoals die aan een atleet die de wedstrijd gewonnen had werd gegeven (vgl. 1Kor. 9:25).

Verzoeken van binnenuit (vs. 13-15)

Er blijkt een gevaarlijk aspect aan verzoeken te zitten, ze kunnen ons immers verleiden tot zonde. Dat kan gebeuren bij verzoeken zoals eerder besproken, maar Jakobus doelt hier wellicht op een ander soort verzoeken. Nu gaat het niet om agressie van de wereld (wat je niet kunt afwenden), maar om verlokkingen van de wereld (waar je 'nee' tegen kunt zeggen). Het zijn verlokkingen die ons tot zonde willen verleiden. Daarom komt zo'n verzoeking nooit van God want Hij probeert niet om gelovigen tot

zonde te brengen. Als het verleidelijke van de wereld een verzoeking voor ons is, dan is dat omdat er begeerte in ons hart is (vgl. Jak. 4:3-4). Het bezwijken onder de verzoeking leidt tot een bevruchting van die begeerte en brengt zonde voort.

Opnieuw toont Jakobus ondertussen aan op wie je het best je vertrouwen kunt stellen om stand te houden tijdens verzoeken. Zelf kun je begeerte in je hart hebben en bijgevolg falen. God echter kan niet verzocht worden en Hij verzoekt ook niet. Op Hem kun je vertrouwen.

God is goed (vs. 16-18)

Op God kun je vertrouwen, want Hij heeft niet het slechte met jou voor maar het beste. Dwaal niet, maar bekijk de zaken zoals ze echt zijn. Zowel de aanvallende als de verleidende verzoeken komen van de wereld. Als wij falen in verzoeken komt dat door ons eigen hart, zelfkennis is hier op zijn plaats. Maar wat God betreft, Hij schenkt ons alleen maar het goede. Jakobus noemt God hier de Vader der lichten (vs. 17). In Hem is geen duisternis (1Joh. 1:5), daarom zei Jakobus al dat God niet door het kwade verzocht kan worden. En evenzeer heeft Hij niet het kwade voor met mensen.

Wij als gelovigen zijn immers zijn kinderen, Hij heeft ons voortgebracht door het woord der waarheid (vgl. 1Petr. 1:23). En dat is naar zijn wil (Gr. 'boulomai'¹), wij zijn gewenste kinderen. Hij heeft ons nieuw en eeuwig leven gegeven. Als dat geen goede gave, geen volmaakt geschenk is! Wie heeft er niet het beste voor met zijn eigen kinderen? Dat is bij God zeker niet anders! Het bewijs daarvan wordt geleverd doordat Hij ons zodoende tot de eerstelingen van zijn schepselen gesteld heeft.

De krachtbron (vs. 19-25)

Jakobus heeft zojuist gezegd dat God ons

voortgebracht heeft door het woord der waarheid. Dat woord is er echter ook om ons te leiden op de weg van Gods waarheid zodat de gerechtigheid die God graag ziet tentoonge-spreid wordt in ons leven, ook tijdens verzoeken. Het woord van God bevat immers Zijn gedachten. De drievoudige vermaning in vers 19 heeft hier alles mee van doen, hoewel deze opnieuw op het eerste zicht geen verband lijkt te hebben. Deze vermaning betekent dat we op ons eigen gedachtegoed, dat verbonden is met ons hart, niet mogen steunen. Dat brengt niet de praktijk voort die God graag in ons leven wil zien (vs. 20-21) en al helemaal niet in tijden van verzoeking. Daarentegen moeten we het in ons geplante woord met zachtmoedigheid aannemen (vs. 21). In nederigheid schuiven we ons eigen denken aan de kant en laten we het Woord van God zijn werk doen in ons hart. We moeten het vervolgens niet alleen maar aannemen maar er ook praktisch handen en voeten aan geven (vs. 22), er naar leven. De gedachte in vers 25 is dat wij er ons volledig in verdiepen en erbij blijven. Dan zal onze levenspraktijk zijn naar de gedachten van God.

Tot slot (vs. 26-27)

Wanneer wij geleid worden door ons eigen hart – de tong vertolkt wat er in het hart leeft – dan kunnen wij er voor onszelf wel van overtuigd zijn dat we God behagen, terwijl zo'n godsdienst toch waardeloos is in Gods ogen. Wanneer wij ons echter verdiepen in Gods gedachten door intensief bezig te zijn met zijn Woord, dan kunnen wij een levensstijl vertonen waar God behagen in heeft.

¹ Zie Jak. 3:4, 4:4 waar hetzelfde woord gebruikt wordt en duidelijk doelt op een bewust 'willen'.

Een verzoeking is een aanbod van de satan om jezelf van je slechtste kant te laten zien